

Education and Culture

Leonardo da Vinci

PROFESINĖS KARJEROS PLANAVIMAS IR PROJEKTAVIMAS EUROPOS ŠALIŲ KULTŪRŲ KONTEKSTE

Valerija Griziūnienė

Lietuvos profesinio rengimo sistemai persitvarkant mokymo turinio ir mokymo metodikos aspektais, profesinės karjeros planavimas ir projektavimas, kaip visą gyvenimą trunkantis procesas, šiandieninėje žinių visuomenėje tampa ypač aktualus. Darbo rinkos poreikių kaita darosi vis spartesnė. Žmonėms tenka vis dažniau keisti veiklos pobūdį.

Tampa svarbu ne tik išlikti, bet ir būti konkurencingam bei sėkmingam darbo rinkoje. Keliama nauji reikalavimai žmogui jo karjeros kelyje.

Būtina karjeros kompetencija, kurią laiduoja savęs pažinimas bei veikimas socialinėje aplinkoje, nuolatinis mokymasis, veiklos planavimo gebėjimai.

Mokytojas, kuris pats moka planuoti ir projektuoti karjerą, gali patarti mokiniui. Pedagogui būtina šiuolaikinė karjeros kompetencija leidžianti vystyti savąją karjerą ir karjeros ugdymo kompetenciją, kuri būtina ugdant moksleivius karjerai.

Vilniaus paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centre (VPVDPRC) 2007-2008 m.m. vykdomas Leonardo da Vinci projektas „Profesinės karjeros planavimas ir projektavimas Europos šalių kultūrų kontekste“, kurio tikslas – plėtoti mokytojų karjeros ugdymo kompetenciją, kuri suteikia galimybę tapti mokinio patarėju jam renkantis, planuojant ar projektuojant karjerą.

Septyniolika centro mokytojų lankėsi keturiuose Europos valstybėse (Danijoje, Suomijoje, Vokietijoje, Latvijoje), norėdami susipažinti su profesinio informavimo ir karjeros planavimo patirtimi.

Kuo žmogus protingesnis – tuo daugiau

• gerumo pastebi žmonėse.

B. Paskalis

PROFESINĖS KARJEROS PLANAVIMAS SUOMIJOJE

Roberta Trapenskaitė

Šiandieninio gyvenimo realijos reikalauja pokyčių įvairiose srityse.

Žmogus privalo išmokti prisitaikyti prie spartaus gyvenimo ritmo, begalinio informacijos srauto, besikeičiančių poreikių ir galimybių.

Žmogaus gyvenimo kokybei didelės įtakos turi jo profesinė veikla, pasirinkta specialybė.

Šiandien vis dažniau pradedame kalbėti apie profesinės karjeros planavimą dar mokiniui besimokant bendrojo lavinimo mokykloje, kad jauno žmogaus apsisprendimas pasirinkti vieną ar kitą kelią nebūtų spontaniškas. Iki šiol Lietuvoje profesijos pasirinkimas buvo vien mokinio ir jo šeimos reikalas, mokyklos tam neskyrė didelio dėmesio. Tačiau pasikeitę darbo rinkos reikalavimai, kai kurių profesijų (daugiausia aptarnavimo sferos) specialistų trūkumas, įvairūs socialiniai ir ekonominiai veiksniai rodo, kad mokykla taip pat turi prisidėti prie jaunuolio profesinės karjeros planavimo. Taigi mokyklos kuria profesinės karjeros planavimo sistemą, o kuriant ją dažnai naudojamosi ir užsienio šalių patirtimi.

Vykdomo projekto tikslas – perimti gerąją užsienio šalių patirtį, kuriant profesinės karjeros planavimo sistemą.

Centro atstovai: centro direktorė Rita Pečiukaiytė, profesijos mokytoja Valentina Pašakinskienė, informacinių technologijų ir reklamos gamintojo profesijos mokytoja Daiva Motiejūnaitė, lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Roberta Trapenskaitė dvi savaites stažavosi Suomijoje, Kokkolo mieste.

Apsilankyta trijose profesinio mokymo institucijose: Kokkolo biznio institute (Business Institute), Kokkolo amatų mokykloje (Vocational Institute) ir Kultūros institute Kalvijoje (Culture Institute).

Viešnagės metu buvo bendrauta su minėtų ugdymo institucijų vadovais, mokytojais, studentais, apžiūrėta jų mokymo bazė, įrengimai, stebėtos pamokos. Projekto dalyvės turėjo galimybę susidaryti nuomonę, kaip Suomijoje sprendžiami karjeros planavimo klausimai.

Suomijoje profesinio rengimo srityje daug dėmesio skiriama profesiniam informavimui ir konsultavimui. Profesinį informavimą atlieka mokyklos ir Darbo ministerijai pavaldžios institucijos. Jų veiklą papildė įdarbinimo tarnybų teikiamos orientavimo, konsultavimo paslaugos. Taip pat yra sukurtos specialios psichologinės pagalbos institucijos, kurios padeda studentams nustatyti savo mokymosi sunkumus, pataria, kaip juos įveikti.

Didelė dalis Suomijos moksleivių, baigę pagrindines mokyklas (IX klases), stoja į profesines ar aukštesnias mokyklas. Baigę jas, tęsia studijas arba pradeda dirbti.

Mokyklose, kuriose teko lankytis, ruošiami paklausių profesijų specialistai. Puikiai aprūpintos mokymo dirbtuvės, studentai dirba naudodami šiuolaikinius įrengimus ir priemones. Daugelis mūsų kalbintų studentų patenkinti pasirinkta specialybe ir planuoja žinias ir įgūdžius tobulinti mokydami toliau.

Studentai daug diskutuoja su savo mokytojais pamokų metų įvairiais profesinės karjeros planavimo klausimais.

Pastebėta, kad Suomijoje ypač didelis dėmesys skiriamas studentų stažuotėms įmonėse.

Dirbdami įmonėse jie turi visas galimybes praktiškai pritaikyti mokyklose įgytas žinias, susipažįsta su naujais technologiniais pasiekimais. Studentai vyksta ir į kitas šalis, kur dirba įmonėse. Didžiausia Suomijos studentų dalis mokosi matematikos, technologijų ir gamtos mokslų, verslo. Tokias studijų paklaidas jie renkasi sąmoningai – planuojant karjerą labai svarbu atkreipti dėmesį į tai, kokios profesijos šiandien yra pačios paklausiausios darbo rinkoje.

Suomijoje taip pat sukurtas įdarbinimo agentūrų tinklas, teikiantis konsultavimo paslaugas karjeros planavimo, įdarbinimo ir panašiais klausimais. Nemažas dėmesys skiriamas ir imigrantų integracijai.

Profesinio ugdymo institucijose įkurti specialūs skyriai, kur mokomi imigrantų vaikai. Pirmiausia mokoma suomių kalbos ir bendrųjų dalykų, vėliau – konsultuojama apie paklausias specialybes, kad galėtų įsitvirtinti visuomenėje.

Profesinio mokymo institucijos pačios atlieka nemažą darbą orientuojant ir informuojant pagrindinių

mokyklų mokinius. Viešint Kokkoloje prprojekto dalyvės dalyvavo profesinių mokyklų organizuotame renginyje „Rock Your Life“, skirtame VIII - IX klasių mokiniams. Renginyje įvairios profesinės mokyklos pateikė savo reklaminę medžiagą, pristatė specialybes, teikė informaciją įvairiais lankytojus dominančiais klausimais. Taip pat buvo paruošti sektoriniai renginiai, susiję su mokyklose rengiamomis profesijomis, kuriuose dalyvavo mokiniai ir svečiai. Manome, kad panašūs renginiai yra labai svarbūs atliekant profesinį informavimą, nes informacija apie karjeros planavimo būdus pateikiama patrauklia ir moksleiviams priimtina forma.

Pasak projekto dalyvių, stažuotė Kokkoloje buvo labai įdomi ir prasminga. Ypač svarbu tai, kad didesnę laiko dalį praleido mokyklose stebėdamos ugdymo procesą. Tad, turėjo puikią galimybę susidaryti įspūdį apie Suomijos profesinio mokymo sistemą bei karjeros planavimo būdus.

Siekiami įgytą patirtį panaudoti savo ugdymo institucijoje kuriant profesinės karjeros planavimo sistemą.

PROFESINĖS KARJEROS PLANAVIMAS DANIJOJE

Rūta Varnienė

Centro mokytojai pagal Leonardo da Vinci programos mobilumo projektą „Profesinės karjeros planavimas ir projektavimas Europos šalių kultūrų kontekste“ 2007-09-30 – 2007-10-13 lankėsi Danijoje, Bornholmo technikos ir biznio mokykloje (Bornholms Technical Business school).

Susipažino su Danijos švietimo sistema, mokymo metodais. Stažuotės metu dalyvės stebėjo praktinio mokymo užsiėmimus, lankėsi socialinių partnerių įmonėse, kur moksleiviai atlieka gamybinę praktiką. Didelį įspūdį paliko materialinė bazė, informacinių technologijų naudojimas ugdymo procese.

Pastebėta, kad Danijos moksleivių mokymosi motyvacijos lygis pakankamai aukštas, galbūt todėl, kad didelis dėmesys skiriamas moksleivių profesinės karjeros planavimui.

Danijoje profesinio rengimo srityje daug dėmesio skiriama profesiniam informavimui ir konsultavimui. Savivaldybės iniciatyva pagal metodiškai parengtus testus vaikai nuo šešerių metų testuojami, siekiant išsiaiškinti jų polinkius vienai ar kitai profesijai.

Baigus pradinę mokyklą sudaromos įvairaus amžiaus mokinių grupės atsižvelgiant į jų pasirinktą profesiją. Mokiniai iš vidurinių mokyklų mokytis technologijų į profesinio mokymo centrus ateina dviems savaitėms. Toks profesinio informavimo būdas mokiniams labai priimtinas, kadangi su būsima profesija susipažįsta praktiškai.

Apklausa vykdoma nuolat, jos padeda mokiniui apsispręsti, kokią profesiją rinktis ateityje. Baigę pagrindines mokyklas (IX klases) daugelis jau neabejoja. Planuojant profesinę karjerą, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kokios profesijos paklausiausios darbo rinkoje, todėl yra įkurti profesinės karjeros planavimo centrai.

Didelis dėmesys Danijoje skiriamas sunkiai auklėjamiems vaikams. Šiai mokinių grupei priklauso vaikai turintys socialinių problemų šeimose, ūmaus būdo paaugliai. Jiems sudarytos ypatingos sąlygos mokytis profesijos, įrengti socializacijos kambariai, kur jie patys gamina maistą, tvarkosi, mokosi bendrauti. Šie vaikai nestokoja mokytojų, auklėtojų bei specialiųjų pedagogų dėmesio ir globos.

Dviejų savaitių stažuotė projekto dalyvėms neprailgo. Turėjome puikią galimybę stebėti veiklas, vykdomas užtikrinant kokybišką profesinės karjeros planavimą.

PROFESINĖS KARJEROS PLANAVIMAS VOKIETIJOJE

Vilma Žikulina

Vilniaus paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centro atstovės: direktorės pavaduotoja ugdymui Elena Kazlauskienė, biologijos, geografijos mokytoja Vilma Žikulina, auditorė Julija Lipinska, floristų profesijos mokytoja Violeta Girdziušienė dvi savaites (2007-11-24 – 2007-12-08) stažavosi Vokietijoje, Drezdeno mieste.

Projekto dalyvės apsilankė dviejose profesinio mokymo institucijose: Drezdeno institute (SBG Dresden Institute), Drezdeno amatų mokykloje (IBB).

Viešnagės metu bendravo su minėtų ugdymo institucijų vadovais, mokytojais, studentais, apžiūrėjo jų mokymo bazę, įrengimus, stebėjo pamokas, turėjo galimybę susidaryti nuomonę, kaip Vokietijoje sprendžiami karjeros planavimo klausimai.

Vokietijoje profesinio rengimo srityje ypač daug dėmesio skiriama profesiniam informavimui ir konsultavimui. Profesinį informavimą atlieka mokyklos ir Darbo ministerijai pavaldžios institucijos. Jų veiklą papildo įdarbinimo tarnybų teikiamos orientavimo ir konsultavimo paslaugos, specialios psichologinės pagalbos institucijos, kurios padeda studentams nustatyti savo mokymosi sunkumus ir pataria, kaip juos įveikti. Didelė dalis moksleivių, baigusių pagrindines mokyklas, stoja į profesines mokyklas.

Mokyklose, kuriose teko lankytis, ruošiami paklausių profesijų specialistai. Skirtingai nei kitose valstybėse, Vokietijoje profesinis mokymas yra dualinis, t.y. teorinis mokymas vyksta vienoje mokykloje, o praktiniai užsiėmimai – kitoje. Gerai aprūpintos mokymo dirbtuvės, moksleiviai dirba naudodami šiuolaikinius įrengimus ir priemones. Labai didelis dėmesys skiriamas studentų praktiniam mokymui įmonėse. Praktiką jie atlieka įmonėse Moksleivis, prieš pasirinkdamas specialybę vienoje ar kitoje mokymo įstaigoje, sudaro sutartis su įmonėmis, kurios vėliau finansuoja jų mokymąsi. Studentai gali vyksti ir į kitas šalis dirbti įmonėse.

Vokietijos profesinio mokymo institucijos pačios atlieka didelį darbą, informuojant pagrindinių mokyklų moksleivius. Vieną kartą per savaitę profesinėse mokyklose lankosi VIII klasių moksleiviai.

Moksleiviai susipažįsta su įvairiomis specialybėmis.

Pasak projekto dalyvių Stažuotė Vokietijoje buvo labai įdomi ir prasminga. Svarbu tai, kad daug laiko praleido mokyklose stebėdamos ugdymo procesą. Tad turėjo puikią galimybę susidaryti įspūdį apie Vokietijos profesinio mokymo sistemą bei karjeros planavimo metodikas.

Tikimasi, kad įgyt patirtis sėkmingai bus panaudota Centre kuriant profesinės karjeros planavimo sistemą, kuri vėliau bus siūloma šalies institucijoms. ■

*Jei nepavyks, galbūt nusivilsite,
tačiau jei nebandysite,*

• *esat pasmerkti nesėkmei.*

B.Sillas